

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes
tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és
gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi
Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. ☺

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

Értesítés.

a keresztesi cukorrépatermelői vándor-
gyűlés napjának megváltoztatásáról.

A Cukorrépatermelők Szövetsége és a Ma-
rostordavármegyei Földmives Szövetség által f. évi
szeptember 28-án d. e. 10 órára, Lázár Simon szö-
vetségi elnök ur keresztesi gazdaságába tervezett

cukorrépatermelői vándorgyűlés

a közbejött elháríthatatlan akadályok követke-
ztében folyó évi október hó 5. napján, kedden
d. e. 10 órákor fog megtartatni a fent megjelölt
helyen, melyről az érdekelt gazdaközönseget
van szerencsénk ez uton is értesíteni.

Kérjük a cukorrépatermelő T. Gazdatársakat,
hogy a vándorgyűlésen minél nagyobb számban
megjelenjen szíveskedjenek.

Kolozsvárt, 1926 szept. hó 23-án.

Lázár Simon s. k.

szöv. elnök.

Orbán Balázs s. k.

szöv. előadó.

Török Bálint s. k.

szöv. előadó.

Tárgysorozat.

Délután.

1. D. e. 10 órákor (Keresztesen) a cukorgyári
melléktermékek takarmányozásáról előadást
tart: Szász Ferenc pusztakamarási birtokos.
2. Előadást követőleg határjárás.
3. Közébed a tordai sörcsarnokban.

Délután.

1. 3 órákor Tordán a Kulturpalotában a cukor-
répatermelésről előadást tart: N. Teodoru
vármegyei gazdasági tanácsos.
2. A cukorrépatermelésről és vetőmagnemesi-
tésről előadást tart: Borocz László a „Sá-
mánja” Vetőmagnemesítő Rt. főintézője.
3. A cukorrépa kártevő ellenségeiről és beteg-
ségeiről előadást tart: dr. Péter Béla c. gazd.
akadémiai igazgató.

Október 5-ikén reggel Aranyosgyéres felől
Tordára érkező vonatinál és a Kolozsvár felől
érkező autobusznál kalauzok várják az érkező
vendégeket. — A keresztesi gazdaság a tordai
vasuti állomástól mindössze két kilométernyire
fekszik.

A földadórendszer Erdélyben. *)

Erdélynek a földbirtok megadóztatását il-
letőleg egy egészen különös és párállan intéz-
ménye van: a földadó kataszter, amely 1875-
ben és az ezt követő években készült pontos
felmérések alapján. A földadókataszter tisztán

*) A földadó kérdése a gazdaközönség érdeklő-
désének előterébe került. E kérdés nemzetiségre való
különbség nélkül érdekli a gazdaközönseget, amit élén-
ken bizonyít a kolozsvári „Blurinja” c. román napl. lap
magyar fordításban fentebb közölt cikke. A földadó
ügyében Gy. Rosenberger Sándor indítványt adott be
az E. G. E.-hez, az E. G. E. pedig megkereste a Ma-
gyar Pártot is, mely a gyergyói nagygyűlése alkalmá-
val tárgyalni fogja a gazdaközönség kívánságait.
Ettől függetlenül azonban az E. G. E. is akcióba lép
a kataszter helyreállítása és az annak alapján való
adókiróvás érdekében.

adóügyi célokra tartalmazza a földbirtokok
összes adatait.

A földadókataszter Erdélyben a kolozsvári
kataszteri igazgatóság készítette, a parcellák azo-
nosítása által. A méréseket műszaki közegek végez-
ték, a hitelesítést pedig a törvényszék megszer-
kesztvén ugyanazon időben birtokosoknak a
külön birtok-lapját, a tulajdoni lapot és a teher-
lapot. Ezek a lapok megküldettek a községek-
nek, hogy azokat nyilvántartsák és hogy bár-
milyen változást bevezessenek, valamint a
kataszteri birtok-ívek alapján eszközölt évi adó-
kírovás végett.

A kataszteri igazgatóság a magyar ura-
lom alatt a pénzügyminiszteriumhoz tartozott,
mint kincstári szerv, de mint önálló hivatal.

1919-ben ez a kataszteri hivatal átalakult
tisztán technikai hivatallá, habár úgy, hogy
folytassa tovább is az adókirovási munkálatok el-
látását, 1920-ban átment a földművelésügyi
miniszterium hatásköré alá, a pénzügyigazga-
tóságok mellett kataszteri nyilvántartási osz-
tályok viszont megszűntek.

1923-ban életbe lépett az új földadókíro-
vási törvény. Ennek a törvénynek alapján ve-
tették ki az adó a földbirtokokra, nem tartva
számom a tiszta jövedelmet, mely aranyérték-
ben volt megállapítva. Másfelől különböző
koefficienseket alkalmaztak a régi tiszta jöve-
delem sokszorozására. Ezen eljárás követke-
ztében elérték azt: hogy egyes megyékben a
koefficiens nagyobb, míg más megyében ki-
sebb. Sőt itt még megkülönböztetések téteitek
az I.—IV. és V.—VI. osztályok között. Ebből
egy igazságtalan és aránytalan adókírovás
származott.

Ismert tény, hogy a parcellák tiszta jö-
vedelme szolgál alapul a birtokok értékelésé-
nek bírói uton való eladás esetében és zálog-
kölcson felvételéhez.

Az új bizottságok, nem szakemberekből
összeállítva, nem voltak abban a helyzetben,
hogy számba vehették volna a terep minősé-
gét, vagy az éghajlati körülményeket, földrajzi
fekvést, vagy még kevésbé a közlekedési le-
hetőségeket.

Ezért az egyedüli megoldás a kataszterre
való visszatérés lenne, hogy megsemmisítse-
sék az 1923. évi kiróvási alap és helyreállít-
tassék a régi alap, amely igazságos és ará-
nyos. Ezt az alapot kell egységesen rendszerré
tenni egy egységes koefficienssel megkülön-
böztetések tétele nélkül megye és osztály
között.

Az adókírovások jegyzők által eszköz-
lendők, akik mellett felesleges a földbirtokra
az adókírovás, mert a jegyzők azt megtudják
csinálni könnyen, mint a mulban, csak álla-
píttassék meg és közöltesék a koefficiens.

A föld megadóztatása Kolozsvárt, ahol a
tagosítást még nem verifikálták és hiányzik a
földadókataszter, oly módon ment végbe, hogy
az összes parcellák megkülönböztetés nélkül
első osztályúnak vétettek, miáltal viszont igaz-
ságtalanabb és aránytalan adókírovás történt.

Az új kiróvás bőjében lépéseket kellene
tenni, hogy Kolozsvárt és más községekben a
tagosítás mielőbb érjen befejezéséhez, hogy
elkerülhető legyen az olyan kiróvás, mint
1923-ban történt, ugyanis ilyen módon, ha az

összes parcellák I. osztályúnak vétetnek,
a tiszta jövedelemnek az aranyparitásra
való növekedése elviselhetetlen adómegegróvást
idézne elő.

A fentiekből következik, hogy avégből,
hogy a jövedelem aranyparitáshoz jussunk,
nincs szükség a földadó megreformálására,
csak a régi tiszta jövedelmet kell 40-szer venni.

A földadókataszter ma a felbomlás stá-
diumában van. Kívánatos volna egy alapos
reorganizálás és a földművelésügyi helyett a
pénzügyminiszter hatáskörébe utalni a katasz-
tert, ahová a mulban is tartozott. Egyidejűleg
működésbe kellene hozni a nyilvántartási osz-
tályokat a pénzügyigazgatóságok mellett, vala-
mint a községi nyilvántartásokat, azokat a ko-
lozsvári kataszteri igazgatóság ellenőrzése alá
helyezve, amint volt a mulban.

A gazdák és a jégkárok likvidálása.

Az anyagi javaikban szorongatott gazdák
a jégbiztosítással kapcsolatban kinos meglepe-
tésben részesültek a folyó évben. A kárbecslők
ugyanis a károk likvidálásakor nem a biztosí-
tott gabona árakat vették alapul, hanem a min-
denütt fennálló napi áron számolták el a károkat.

Megjegyezni kívánjuk, hogy midőn a gaz-
dák a kötvényeiket kézhez vették, az intézetnek
ez a feltétele egy sárga cédulára nyomtatva
minden kötvényhez mellékelteit, mikor azon-
ban ajánlatiételre szőlították fel a gazdákat még
nem volt a legjobb gazdának tudomása erről,
sőt az intézetek a maximálisan biztosítható ga-
bona árakat is külön nyomtatványba közölték
feleikkel.

Igy az ellentmondások egész légiója ke-
keletkezett, a minek sajnos mi kellene meg-
igyük a levét, ha idejében nem ébredtünk volna
fel. De még van remény arra, ha kellő formá-
ban tömegesen fellépünk, hogy az intézeteket
jobb belátásra bírjuk.

Ha pedig az intézetek nem hajlandók a
biztosított összegeket fizetni és ragaszkodnak
a napi árakhoz, (illetőleg a szept. 1-i árakhoz),
ugy más mód nem áll rendelkezásunkra mint
peres eljárás során tisztázatni a kérdést. A ki-
menetel kétséges nem lehet!

Tekintettel arra, hogy sok gazda írásban
és szóban eleve tiltakozott ezen igazságtalan-
ság ellen, ismét mások az ajánlatot tevő ügy-
nőknél költötték ki, hogy ezt a feltételt nem
fogadják el, különös, hogy a kárbecsléseknél
még szóba jöhető a napi ár.

Minden tekintetben kilóg a lóláb az in-
tézetek ezen intézkedéséből.

Meggyőződése az, hogy az intézetek a
tavalyi nagy veszteségeiket akarták így kissé
helyre hozni, mert ilyen intézkedést állandó-
sítani már csak azért sem lehet, mert a gaz-
dáknak is van még annyi eszük, hogy jövőre
mindenki 300 leura biztosítaná a búzának má-
zsját s a kárt követelné napi áron. Mi lenne
ekkor?

Nem, tisztelt gazdatársak! Ha én valamit
1000 leura biztosítok és azután a díjakat be-
csülettel megfizettem, károsodás esetén az 1000
leut követelhetem; abból aztán lehozhatják az
intézetek az illetékeket, bélyeget, adót, gummi-

arabikumra valót s más ehhez hasonlókat, de a mi bőrünket nem engedjük lehuzni! Egy kis paraszti számítás mutatja, hogy jelen esetben az a bizonyos 2—3 százalék, vagy 10 százalék biztosítási díj majdnem 30—50 százalékkal többet tesz ki, mint a mit legálisan kellene fizetnünk a napi ár alapján számított kötvény szerint.

De adok egy tanácsot: fizessék az intézetek a károkat napi áron és számolják át a kötvényeket napi ár alapján; ennél tisztességesebb ajánlatot, azt hiszem, nem tehetünk. A végén mégis csak az az igazság, hogy nem fizetnek díjat magasabb érték után, mint a mit kapok kár esetén.

A gazdák körében az elkeseredés általános és ha méltányos megoldás nem fog történni, egész biztosan a perek özöne lesz a vége a dolognak. Akkor aztán majd eldől, a hogyan egy nagyon egészséges eszű kisgazdától halottam, hogy ha lovat biztosítok, kár esetén kaphatok-e szamarat, vagy a szamar biztosítási díját lóért kell-e fizessem? Z. Z.

Tájékoztató a cukorrépa átadásához.

A cukorrépa szállítását Erdélyszerte megkezdték a termelők és az eddig simán, minden fennakadás nélkül változatosan mederben folyt. A Termelők Szövetsége, amint ismeretes, programjába vette többek között a répa átadások felügyeletét is. A szövetség a felügyeletet vidéki és központi szervei útján gyakorolja. A felügyelők részére egy tájékoztatót dolgozott ki a Szövetség, amelyet az alábbiakban közlünk egész terjedelemben meleg figyelmébe ajánlva azon Tiszelt Gazdatársainknak, akik cukorrépa-termeléssel foglalkoznak.

Tájékoztató

a cukorrépa átadásoknál közreműködő szövetségi répafelügyelők számára.

A Cukorrépa-termelők Szövetségének célja a répaátadások alkalmával a termelők érdekeinek védelme, az esetleg felmerülő rendellenességeknek, szabálytalanságoknak, valamint vitás kérdéseknek tárgyilagos, méltányos, igazságos és lehetőség szerint a helyszínen békés uton való elintézése.

A szövetségi répafelügyelők kötelessége.

a) A cukorgyár által a mérlegmesterek számára kiadott utasítások lelkiismeretes és pontos betartására való felügyelet;

b) a mérlegnek, valamint a mérlegelés módjának ellenőrzése;

c) az átadásra kerülő répa mennyiségének és minőségének ellenőrzése;

d) a felmerülő nézeteltérések, viták esetén a helyzetnek tiszta lelkiismerettel és tárgyilagos igazsággal való mérlegelése és a kölcsönös megelégedésre szolgáló békés megoldása;

e) az elvi jelentőségű, vagy nagyobb, helyszínen el nem intézhető sérelmek, szükség esetén táviratilag, vagy telefonon való bejelentése a Szövetség központjához (Kolozsvár 158 telefon sz., Marosvásárhely 225 telefon sz.);

f) az átadó állomásoknak — a Szövetség kerületi vezetőségétől esetleg külön veendő utasítás szerint való — látogatása;

g) a répa mennyiségbeli elbírálásánál a súlykilópontoságig — nem kikerekítve — való mérésének ellenőrzése,

h) a répa minőségbeli elbírálásánál a szerződés 8. §-ának szem előtt tartása;

i) a cukorrépa átvételével kapcsolatban igen gyakran származik ellentét a termelő és az átvételt végző mérlegmester között, olyan esetekben, amidőn a gyári megbízott a répát rossz fejezés, zöld fej, földes, vagy sáros volta miatt kifogásolja és ha a levonás nagyságában kölcsönösen megállapodni nem tudnak, úgy a levonás nagysága próbatísztítás útján állapítható meg a legkönnyebben.

Ilyen esetben a szekéren átveendő répából a próbatísztítás úgy végezendő, hogy a kifogásolt szekérről lemérünk egy-egy kosár

répát, az időközben odarendelt munkásokkal azt rendszeresen lefejeztetjük és megtakarítjuk. A lefejezett és megtsisztított répa a tisztítás után újból lemérendő és a különbözet adja a levonási százalék hányadát.

Nagytermelőknél, akik több szekérral szállítanak egyszerre, egy-két kiválasztott szekér teljes mennyiségével lehet a fentiek értelmében próbatísztítást végezni.

Közvetlenül a gyárba szállított répaküldeménynél az esetleg szükségessé váló próbatísztítás mindig az egész waggon nettó súlyának legalább 20 százalékát kitevő répamennyiségből ejtendő meg.

A próbatísztításokból előálló súlytöbblet szállítási költségeit az átadási, illetőleg feladási állomástól ab gyártelep a termelő megtéríteni tartozik.

A próbatísztítás költségeit minden esetben a vesztes fél fizeti.

A próbatísztítások, valamint a répa súlyának és a szerződés szerinti állapotának meghatározásánál jogában áll a termelőnek személyesen jelen lenni, vagy magát megbízott által képviseltetni. Ha a répának a gyárba érkezésekor a termelő nem volna jelen, úgy ebben az esetben az esetleges próbatísztításról a Termelők Szövetségének megbízottja értesítendő, ki ha 2 óán belül nem érkezne a gyártelepre az esetben a próbatísztítást a gyár egyoldalúan is elvégezheti, de ez esetben az eredményről a termelőt azonnal értesíteni tartozik;

j) a felügyelők a termelőkkel és a gyári megbízottakkal szemben minden körülmények között udvarias és előzékeny magatartást tartoznak tanusítani és kötelesek a Szövetség kerületi vezetőségétől vett utasításokat pontosan és lelkiismeretesen végrehajtani.

Kolozsvár, 1926. augusztus hó.

Az E. G. E. Cukorrépa-termelői Szakosztályának és a Marostordavármegyei Földműves Szövetségnek az Elnöksége.

* * *

Kérjük az érdekelte Gazdatársainkat, hogy fenti tájékoztatót megőrizni és ahhoz a lehetőség szerint mindenben és mindenkor alkalmazkodni sziveskedjenek.

A felügyelők részére a Szövetség az alábbi szövegű igazolványt küldötte ki.

Igazolvány.

..... lakos urat az E. G. E. Cukorrépa-termelői Szakosztálya úgy is, mint a Termelők Szövetsége valamint a Marostordavármegyei Földműves Szövetség felhatalmazták és megbízták, hogy a szövetség nevében és képviselőiében a..... községbeli termelők ezévi cukorrépa-termésének átadásánál felügyeletet gyakoroljon és adott esetekben a rendelkezésére bocsátott „Tájékoztató”-ban foglalt pontok értelmében és határai között eljárjon.

Kolozsvár, 192.....

P. H.

Az E. G. E. Cukorrépa-termelői Szakosztálya, mint a Termelők Szövetsége és a Marostordavármegyei Földműves Szövetség.

*

Kérjük a T. Gazdaközönseget, hogy Szövetségünk helyi megbízottait, répafelügyelőit mindenkor a legmesszebb menő támogatásában részesíteni sziveskedjék.

Svájci vélemény a szimmentáli marháról.

Német szakemberek részéről újabban több olyan bírálat került nyilvánosságra, amely helytelenül a szimmentáli marhatenyésztés terén Svájcban jelenleg érvényesülő irányzatot és főleg azt kifogásolja, hogy túlzásba viszik a magasság és testtömeg növelését. Szerintük az

ilyen mesterségesen nagyra fejlesztett állatok a lazaságra, puhaságra hajlanak, utódaik közül sok lesz a magas testű, de hosszulábú, lapos és kelő tömeg nélküli állat; gazdasági szempontból is hátrányos ez a túlnagy tömeg, mert nagyobb a fenntartó takarmány szükséglete anélkül, hogy a tejelés, vagy akár a húshasznosítás és igazás terén ez a nagy test előnyöket jelentene. A svájci tenyésztőknek azt az eljárását, hogy a tömeg növelése érdekében az üszök jó része csak 4 1/2 éves korában hozza az első borját és hogy az üszöborjukkal is legalább 1400 liter teljes tejet itatnak meg, Kreiner állatteny. igazgató sport- és luxustenyésztésnek minősíti, amely a német tenyésztőkre és vásárlókra elriasztólag hat.

Ugy látszik, ezek a bírálatok készítették G. Lüthyt, a svájci marhatenyésztő szövetségek bizottságának jeles ügyvezetőjét arra, hogy a német szaklapokba cikket írjon, amelyben a sorok közt védi a svájci tenyésztők eljárását és megmagyarázza ennek okait.

Lüthy úgy véli, hogy a szimmentáli marha a múlt év őszén tartott berni nagy kiállítás tanulmányai szerint nagy fejlődést mutat, éppen a nagyság és tömeg fejlődése és kiegyenlítődése terén. A felvett méretek szerint azonban nemcsak a magasság, hanem a mélység és szélesség, valamint a súly is fokozódott. 15 év alatt a súlytöbblet a 15—24 hónapos bikáknál 41 kg., a három éven felüli bikáknál 119 kg., az 1 1/2—2 éves üszöknél 86 kg., a szárazon álló teheneknél 75 kg. (A berni kiállítás on alig volt 700 kg.-on aluli tehen, a legtöbb 800 kg. körül volt, a legnehezebb elérte a 950 kg. súlyt; a tehenek marmagassága pedig 148—158 cm. között mozgott.) Lüthy szerint is aligha lehet már a szimmentáli marha méreteit tovább fejleszteni, viszont nem tartaná helyesnek egy kisebb, de szélesebb és mélyebb típus tenyésztésére törekedni, mert a nagy méretekben szinte éppen a szimmentáli fajta mindenütt csodált gyors és nagyra nővő képessége nyilvánul meg. Beismeri, hogy a vásárló országoknak talán jobban megfelelne egy középnagy, széles, mély és elsősorban tejelésre kitenyészített típus, amely a kedvezőtlenebb viszonyok közt bizonyára jobban akklimatizálódna, de nyíltan bevallja, hogy Svájcban nem érdeke erre a praktikusabb típusra áttérni, mert ilyen más ország is elő tudna majd állítani és így Svájc elveszítené ma élvezett egyedülálló, kivételes helyzetét, hiszen a ma divatos óriási típust Svájcban is csak a legkedvezőbb viszonyok között, egyes vidékeken lehet előállítani. De ezek a vidékek kedvező helyzetüknél fogva nemcsak a nagyságot, a tömeget és a fejlődőképességet, hanem az egészséges és ellenálló szervezetet is biztosítani tudják. Beismeri azonban, hogy a magas és emellett nem elég széles állatokat az eddiginél jobban háttérbe kell szorítaniok, saját érdekükben is.

Végül közli a berni kiállításon tartott háromnapos tejelőverseny eredményét, amely szerint a szimmentáli marha ezen felülmutta a barna marhát. A legtöbb tejet adó, 880 kg. súlyu tehen átlagos napi tejelése a verseny alatt 30 liter volt, 4.1% zsírral; a híres Rusalé, amely az előző évben 365 nap alatt adott 9190 kg. 3.96 százalékos tejével a svájci tejelési rekordot állította fel, napi 27 literes fejesével most csak a harmadik helyre tudott kerülni. (A tejelési verseny adatait 100 kg. élősúlyra számítva át, a kedvezőbb eredményt a könnyebb tehenek érték el.)

Ez a vita a szimmentáli marha kívánatos típusáról a tenyésztők érdeklődését nagyon megérdemli, annál inkább, mert nálunk is egyre több hive van a német felfogásnak, amely szerint a svájciak a magasság és tömeg növelése terén már túlzásba mentek, a mi kedvezőtlenebb viszonyaink közt az utódoknál csak a magas lábak maradnak meg, megfelelő mélység, szélesség és tömeg nélkül. (K—r.)

Kisebb szakközlemények.

Tyukok meszesláb betegsége. E betegséget egy rühátka okozza, amely a lábszár pikkelyei alá furja be magát. A betegség a lábujjak között kezdődik és innen terjed az egész lábra. Ha a betegséget nem kezeljük, akkor az ízületek is megbetegednek, úgyhogy az állatok csak nehezen tudnak járni, sőt idővel egyes ízületek le is válnak. Gyógykezelés szempontjából a lábakat szappanos vízben áztatjuk és a lazuló pikkelyeket leválasztjuk, de úgy, hogy vérzést ne okozzunk. A lábszárakat lehet zöldszappannal bekenni és ezt 12—24 óráig rajta hagyni, hogy a pikkelyek tökéletesen leváljanak. Ennek megtörténte után a lábakat megszáritjuk és alkalmas kenőccsel, pl. 5 százalékos kreolinos káliszappannal bekenjük, amely különösen fiatal baromfiaknál nagyon jó, mert a bőrt nem bántja és az atkákat mégis erősen pusztítja. Szoktak naftalint feloldani petróleumban és ezzel bekenni a lábakat, de ezzel nagyon óvatosan kell bánni, mert az érzékeny bőrnek hamar megárt. Az állat lábait bemártjuk a folyadékba és olyan helyre visszük, ahol azonnal mozoghat. Pl. friss szalmával behintet ólba, vagy ketrecbe. Legjobb ezt a műveletet reggel hajtani végre, hogy a gyógyszer az állatok mozgása következtében tulságosan ne tapadjon a lábszárakra.

Dinye télen. Keményhéjú, későn érő görög- és sárgadinnyét szárával együtt szakítsunk le és miután minden szennytől, sártól, nedvességtől ruhával gondosan letisztítottunk, nagy faládában szitált hamut helyezünk és abba sorba rakjuk a dinnyét úgy, hogy azok egymást ne érinthessék, hanem közöttük is hamu legyen; rétegesen egymás fölé több sort is tehetünk a láda befogadó képessége szerint. Természetesen az egymás fölött lévő sorok között is bőven kell a hamut hinteni. Aztán a tetejét tenyérnyire szintén beborítjuk hamuval, majd lefedjük a ládát, a fedelével. Pincébe helyezzük, de igen fontos, hogy a pince szellős, nedvesség- és fagymentes legyen; így kezelve a dinnyét, késő télen is használhatjuk, ha egészséges, tul nem érett dinnyét raktározunk el.

Nem termő gyümölcsfák. Azok az alma- és körtefák, amelyek vadalanra (vad-alma, vadvörte) vannak oltva, később indulnak termésnek, mint azok, melyek az u. n. törpe alanyokra (szentiváni alma, birs) vannak oltva. Most már előfordulhat az is, hogy az ilyen vadalanra oltott, tehát később termő, pl. almafák olyan fajtájuk, amelyek egyébként természetüknél fogva is későn indulnak termésre; ilyen például a Masánszky-alma, amely arról nevezetes, hogy 14—16 éves kora előtt bizony nem hoz termést, hogy azután annál bővebben ontsa olyannyira kedvelt, kellemes illatú gyümölcsseit. Figyelembe véve a fentemlített eseteket, mondhatjuk, hogy most már „jogosan” elvárni attól a bizonyos fától, amelyik rakoncátlanok és nem akar teremni, hogy végre termést hozzon. Ilyenkor két eset lehetséges: az egyik az, hogy igen jó talajban, vagy esetleg tulbőven trágyázottban nő, ahol erős lombkoronát fejleszt, sok virágot hoz, de azt elrugja, azaz nem köt termést; a másik — ritkább — eset pedig az, hogy sovány, kiélt talajban hoz ugyan termést, de igen kicsiny példányokban, amely fejletlen gyümölcsök azután rendszeren idő előtt lehullanak. Az első esetben trágyázásra a világért se gondoljunk, mert itt épen az a baj, hogy tulsok tápanyaggal — különösen nitrogéntartalommal — rendelkezik a fa; ez esetben a gyökérmetszést ajánlom, mely eljárás abban áll, hogy tavasszal a korona eresze alatt egy kör árkot ásunk és a kezünk ügyébe eső gyökérvégeket egy éles késsel elmetszük, a lemetezett gyökérdarabokat pedig a gödörből kihányjuk. Ezután a kihányt földet — esetleg komposztfölddel keverve — visszahányjuk a gödörbe. Célszerű ezt az eljárást 1—2 fánál megkíséríteni és ha

az eredménnyel meg leszünk elégedve, úgy a következő évben a többi fánál is megismételni. Óvatosságból jó lesz a gyökérvégeknél csak egy bizonyos részét eltávolítani, nehogy a tulságos radikális eljárás folytán fánk esetleg elpusztuljanak. Ezt az eljárást követő évben azután kizárólag kálium- és foszfortartalmu műtrágyával is segítségére jöhetünk gyümölcsfáinknak, a terméshozam kifejesztése szempontjából. A második esetben azután a bő trágyázás lesz az eljárás, amely terméshozamunkat meg fogja javítani.

Győrök L. Tivadar.

Paradicsom aszalása. Igen könnyű a paradicsomot helykímélés szempontjából: aszalni. Vörös, jól megérett paradicsomot kétfelé kell vágni és aszaló-száritó deszkára rakjuk sorba, akkor gyengén fűtött kemencében, vagy főzés után a tűzhely sütőjében 24 óra alatt kellően megszárad. Ha még elég napos, meleg az idő, lehet napon is szárítani, vagy ami még jobb, a háztartásokban körülbelül 15 éve elterjedt kis kézi aszalón, mely meleg levegővel szárít, végezzük el a munkát, 24 óra múlva minden egyes darabot megfordítunk és akkor sokkal szebb marad a színe. Ha eléggé megaszalósott, vászonzacskóba rakjuk és szellős, száraz helyre akasztjuk fel a téli használatig.

Nyulós kenyér. A kenyér akkor szokott nyulóssá válni, ha csírás, vagy nedves gabonából való lisztből készült, vagy ilyenek vannak keverve a liszt közé. A lisztet alaposan ki kell szárítani s a kenyér nem lesz nyulós.

Vegyes közlemények.

Gazdasági anket Manoilescu pénzügyminiszter-helyettes részvételével. Manoilescu pénzügyminiszter-helyettes Kolozsvárra érkezése alkalmával a mult hét elején egy régen előkészítés alatt álló, egész Erdélyre kiható gazdasági anket tartatott meg, melyen a pénzügyminiszter-helyettes a megoldásra váró gazdasági kérdésekről nagy horderejű kijelentéseket tett. A tárgyalás kérdések anyagából a gazdaközönséget érdeklő részt röviden az alábbiakban foglaljuk össze. A miniszter-helyettes beszéde folyamán kijelentette, hogy a vámszabadraktárak felállítását a kormány már elhatározta és épen őt bízták meg az ügy rendezésével. Legalkalmasabbnak tartja azt a megoldást, hogy a szabadraktárak engedélyeit az állam és a kamarák ellenőrzése alatt magánkonzorciumok kapják meg. — Az általános hitelkérdés rendezésével kapcsolatban szükségesnek véli a miniszter-helyettes a kolozsvári áru- és értéktőzsde mielőbbi felállítását, mely hivatva lenne a regát és az új területek közötti gazdasági érdekek egyensúlyba hozására. — Az adóügyi helyzettel foglalkozva bejelenti, hogy a jelenlegi adórendszer megváltoztatásával a kormány a mostani anomáliákat meg fogja szüntetni, jöllehet az adókat nem csökkentik. — A közlekedésügyi kérdések és sérelmek kapcsán igéri a miniszter-helyettes, hogy a postai szolgálat ellátását megjavítják és hogy az új vasúti díjszabás egyes tételeinek speciális és indokolt leszállítását végrehajtsák.

Készül az új vámtörvény. Bukaresti értesíté-ük szerint a legtöbb vambizottság munkálatai annyira előre haladtak, hogy az új vámtörvénytervezet teljes elkészítése november elejére befejezést nyer. A tervezet a gazdasági tanács, illetve minisztertanács jóváhagyása után a parlament elé kerül. A mezőgazdaság érdekeit a gazdasági egyletek bukaresti központja megbízásából Zachareanu jalmitzai syndikátusi igazgató képviseli a tárgyalásokon.

Havazás. Brassó vidékén szeptember 21 én 10—15 cm-es hó hullott. A havazás országos jellegű volt és bár Kolozsváron hullott

szemenként, Brassó és Sinaí között volt a legnagyobb havazás. Ploestinél megint kisebb volt. A havasok tetejéről már messze világít a fehér hó. A havazás kissé korán köszöntött be, de reméljük, hogy az csak átmeneti jellegű. A havazás, valamint az azt követő hideg különösen a félig kúnt levő kukoricára ártalmas a kerti növények közül pedig a paradicsomra; a szőlőkben a beérést késlelteti.

Az erdőkitermelés új rendszere. A földmivélsügyi miniszter az erdőkitermelés új rendszeréről — amint az Ujság írja — a következőket mondotta:

Az erdőségeknek szövetkezetek által való kitermelése programom szerves részét képezi s ezt a rendszert nemcsak az állami, hanem a jövőben a magánerdőségekre is ki akarom terjeszteni, mivel kívánatosnak tartom, hogy a kezdeményezés és a román tőke ebben a működési ámban nyilatkozzon meg. Főleg az erdővidékeken, ahol erdőségek kitermelése képezi a helyi lakosság egyetlen megélhetési eszközét, tartom a szövetkezetek megszervezésének kérdését a legnagyobb fontosságúnak.

En attól az időtől kezdve, amikor Jasiban voltam földmivélsügyi miniszter, mindig támogattam ezeket a szövetkezeteket. Most is támogatni fogom őket és boldog vagyok, hogy megszervezhetem az állami erdőségek kitermelésére alakítandó szövetkezeteket.

Ami ezek ügyvezetését illeti, bár a legnagyobb részben ezek a szövetkezetek egészséges alapokra vannak fektetve, mégis többek vezetésével szemben bizonyos rezerváltsággal viseltem, főleg pedig azokkal szemben, amelyek a szövetkezeti eszméből csak a külsőséget sajtóították el. Az utóbbiakat le kell törni és ezt meg is fogom tenni.

Az erdőkitermelési szövetkezetek felállítását egyedül eszköznek tartom arra, hogy a szociális kérdést az erdővidékeken megoldjuk. Ott, ahol felosztható föld nincs, a parasztok nem várhatják sorsuk jobbrafordulását mástól, mint a fakiermeléstől. Emiatt, a szövetkezeti mozgalom fejlődése ezeken a vidékeken szűkesség és örömmel konstatálhatom, hogy ez a mozgalom napról napra fejlődik, bár még szükséges valami, hogy ezek a szövetkezetek életképessekké váljanak.

Ami az állami erdőségeket illeti, itt a szövetkezetek bizonyos megkönnyítéseket élveznek. Törvényben fogok biztosítani bizonyos előnyöket a szövetkezetek részére, melyek nemcsak az állami, hanem a magántulajdonban lévő erdőségekre is vonatkozni fognak.

A mezőgazdasági munkások vasúti utazási kedvezménye. A cukorrépa-kámpányai kapcsolatosan a gazdaközönség és munkások teljes elégedettségét váltotta ki az a körülmény, hogy az új személydíjszabásból a mezőgazdasági munkások részére biztosított utazási kedvezmények kimaradtak. Ennek mielőbbi pótlása érdekében egyesületünk titkára leutazott Bukaresztbe és személyesen eljárta a CFR igazgatóságánál. Intervenciójára a Mezőgazdasági Sindikátusok Központja, valamint a Munkaadók Szövetsége a földmivélsügyi miniszterium, illetőleg a kereskedelem- és iparügyi miniszterium bevonásával akcióba léptek, hogy a CFR-t a díjszabás megváltoztatására készítsék. A helyzet jelenleg az, hogy a CFR igazgatósága e tárgyban tanácsulást tart és a döntést illetőleg egyesületünket értesíti.

Konopi Kálmán dr. buzanemesítő gazdaságától az alábbi értesítést vetük: A piaci buzaárak állandó lanyhasága következtében az általam forgalomba hozott nemesített buzavetőmag árát a következő mértékben mérsékeltem: 5 métermázsán alul 1150 lej. Nagyobb vétel mellett 1100 lej. Vaggontételekben 1080 lej. Amidőn erről azokat az igen tisztelt gazdátársaimat értesítem, akiknek eddig árajánlatokat küldtem, arra kérem őket, hogy megrendeléseiket, illetőleg befizetéseiket a fenti árak mellett eszközöljék.

